

Sadržaj

I Rezolucije, preporuke i mišljenja

MIŠLJENJA

Odbor regija

134. plenarno zasjedanje OR-a, 10.4.2019.–11.4.2019.

2019/C 275/01	Mišljenje Europskog odbora regija – Europski semestar i kohezijska politika: usklađivanje strukturnih reformi s dugoročnim ulaganjima	1
2019/C 275/02	Mišljenje Europskog odbora regija – Provedba strategije EU-a za šume	5

I

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

MIŠLJENJA

ODBOR REGIJA

134. PLENARNO ZASJEDANJE OR-A, 10.4.2019.–11.4.2019.**Mišljenje Europskog odbora regija – Europski semestar i kohezijska politika: usklađivanje strukturnih reformi s dugoročnim ulaganjima**

(2019/C 275/01)

Izjavitelj:	Rob Jonkman (NL/ECR), član Izvršnog vijeća Opsterlanda
Referentni dokument/i:	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Odboru regija i Europskoj investicijskoj banci – Godišnji pregled rasta za 2019.: za snažniju Europu suočenu s globalnom nesigurnošću COM(2018) 770 final

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Uvod

1. Europski semestar glavni je instrument na razini EU-a za koordinaciju (socio)ekonomske i proračunske politike država članica, pri čemu se od država članica očekuje da svoje gospodarske i proračunske politike usklade s preporukama za pojedine zemlje utvrđenima na razini EU-a. Strategija Europa 2020. pri tome služi kao politički okvir za preporuke. Cilj je preporuka Europske komisije potaknuti države članice da provedu strukturne reforme za jačanje gospodarstva, poticanje zapošljavanja i socijalne uključenosti te poboljšanje ulagačke klime.
2. Na temelju tih preporuka države članice izrađuju svoje nacionalne strategije ulaganja, koje se, zajedno s godišnjim nacionalnim programima reformi, predlažu kao temelj za prioritetne projekte ulaganja kojima se mora pružiti financijska potpora putem nacionalnih sredstava i sredstava EU-a. Europski semestar utječe stoga na oblikovanje politika tijela vlasti na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini tijekom cijele godine.
3. Tijekom aktualnog programskog razdoblja (2014. –2020.) EU želi ostvariti bolju usklađenost europskog semestra i kohezijskih programa u državama članicama i regijama. Nedavno provedena studija GU EMPL pokazuje da su aktualni europski strukturni i investicijski fondovi (ESIF) relevantni za otprilike 60 % preporuka za pojedine zemlje.
4. Komisija u sljedećem programskom razdoblju (2021. –2027.) želi povećati stupanj obaveznog usklađivanja između preporuka za pojedine zemlje i kohezijskih programa kako bi se povećala učinkovitost intervencija koje se financiraju u okviru kohezijske politike i postigli održiviji rezultati. Kako bi se to postiglo, u okviru europskog semestra za 2019. veći naglasak stavit će se na procjenu potreba za ulaganjima, na temelju čega će se donijeti odluke u vezi s izradom programa za razdoblje 2021. –2027. Analiza koja će biti predstavljena u izvješćima za pojedine zemlje za 2019. razmotrit će potrebe za ulaganjima u svakoj zemlji, uključujući – kada je to relevantno – sektorsku i regionalnu dimenziju. Na temelju te analize, novi prilog izvješću za pojedine zemlje uključivat će i potrebe za ulaganjima koje su relevantne za kohezijsku politiku za razdoblje 2021. –2027.
5. Za nove kohezijske programe Komisija u Prijedlogu uredbe o zajedničkim odredbama predlaže da se u najmanje dva slučaja u obzir uzmu preporuke za pojedine zemlje: na početku izrade programa te u okviru evaluacije na sredini programskog razdoblja. Ta evaluacija predviđena je u 2025.
6. Komisija će posebnu pozornost posvetiti preporukama za pojedine zemlje kako prilikom odobravanja sporazuma o partnerstvu tako i u programima u okviru ESIF-a.

7. Žali što Komisija, uoči predstavljanja svojih prijedloga uredbi primjenjivih na nove programe EU-a za financiranje od 2021. i novog ciklusa upravljanja koji počinje nakon europskih izbora u svibnju 2019., unatoč opetovanim zahtjevima Odbora i Parlamenta te kritikama Europskog revizorskog suda do sada nije podnijela prijedlog za strategiju koja bi naslijedila strategiju Europa 2020. Međutim, pozdravlja objavljivanje dokumenta za razmatranje Europske komisije „Ususret održivoj Europi do 2030.” od 30. siječnja 2019., kojem će OR posvetiti zasebna mišljenja o aspektima povezanim s upravljanjem i o provedbi okolišnih i klimatskih ciljeva. Zaista, želi li Europa uspjeti u promjeni paradigme kako bi postala održiva do 2030., potrebno je potpuno sudjelovanje lokalnih i regionalnih vlasti jer one snose odgovornost za postizanje 65 % ciljeva održivog razvoja.

Stajalište Odbora o europskom semestru s obzirom na kohezijsku politiku

8. Odbor regija upućuje na svoja prethodna mišljenja i rezolucije iz 2017. i 2018. godine u vezi s europskim semestrom i ulogom lokalnih i regionalnih vlasti u njemu, povezanosti s kohezijskom politikom i primjenom načela supsidijarnosti, partnerstva i višerazinskog upravljanja.

9. OR podržava napore EU-a u pogledu reformi u državama članicama koje su usmjerene na povećanje konkurentnosti i rasta, jačanje gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije i gospodarske konvergencije kao i povećanje otpornosti na vanjske šokove radi poboljšanja stabilnosti europodručja ⁽¹⁾.

10. Uzimajući u obzir reforme, Odbor poziva na izradu novog strateškog okvira koji će zamijeniti strategiju Europa 2020. Prijelaz na tu novu strategiju također bi bio dobra prilika za reformu upravljanja europskim semestrom s obzirom na to da lokalne i regionalne vlasti – uz nekoliko pozitivnih iznimaka – u pravilu nisu ili su tek u maloj mjeri uključene u sastavljanje nacionalnih programa reformi ⁽²⁾, što potkopava demokratsku dimenziju europskog semestra.

11. Odbor naglašava da dosad nije uloženo dovoljno napora u uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti u proces čiji je cilj izrada novih strateških okvira ili priprema nacionalnih programa reformi. Kako bi se uklonio taj nedostatak, može se, na primjer, iskoristiti stručnost Mreže regionalnih središta, koja će pod koordinacijom Odbora tijekom 2019. i 2020. prikupiti reakcije dvadeset regija u pogledu provedbe politike EU-a.

12. Odbor je u pogledu europskog semestra zabrinut zbog nedostatka odgovornosti i administrativnih kapaciteta na svim razinama vlasti, što otežava uspješnu provedbu preporuka za pojedine zemlje. Nedostatak jasne definicije strukturnih reformi ne predstavlja prednost za europski semestar. U skladu s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti, prihvatljive su samo strukturne reforme koje su relevantne za provedbu ciljeva Ugovorâ, pri čemu djelovanje mora biti u skladu s onime što je nužno za ostvarivanje tog cilja te biti izravno povezano s nadležnostima Unije ⁽³⁾.

13. Odbor vjeruje da se osjećaj odgovornosti u pogledu preporuka za pojedine zemlje može ojačati kroz povećanje sudjelovanja regionalnih i lokalnih vlasti u cilju poboljšanja teritorijalne dimenzije europskog semestra, na *analitičkoj razini* (proširenjem Godišnjeg pregleda rasta, nacionalnih programa reformi i preporuka za pojedine zemlje putem analiza teritorijalnih trendova i teritorijalnog učinka politika EU-a) i na *operativnoj razini* (omogućavanjem šire i sustavnije uključenosti lokalnih i regionalnih vlasti, i to na temelju partnerstva i višerazinskog upravljanja) ⁽⁴⁾.

14. U pogledu koordinacije između europskog semestra, preporuka za pojedine zemlje i kohezijske politike, Odbor smatra da kohezijska politika u načelu predstavlja zasebnu politiku i da se ciljevi kohezijske politike (gospodarska, socijalna i teritorijalna kohezija) trebaju očuvati u svakom trenutku. Stoga je potrebno obratiti pozornost na stupanj relevantnosti preporuka za pojedine zemlje i kohezijskih programa te na značaj suradnje između nacionalnih, regionalnih i lokalnih tijela, kako u nacionalnim programima reformi tako i u kohezijskim programima ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Rezolucija Europskog odbora regija – Ekonomske politike europodručja i u očekivanju Godišnjeg pregleda rasta za 2019. (SL C 461, 21.12.2018., str. 1.).

⁽²⁾ Rezolucija Europskog odbora regija – Ekonomske politike europodručja i u očekivanju Godišnjeg pregleda rasta za 2019. (SL C 461, 21.12.2018., str. 1.).

⁽³⁾ Mišljenje Europskog odbora regija – Program potpore reformama i europska funkcija stabilizacije ulaganja (SL C 86, 7.3.2019., str. 335.).

⁽⁴⁾ Mišljenje Europskog odbora regija o „Boljem upravljanju europskim semestrom: kodeks postupanja za uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti” (SL C 306, 15.9.2017., str. 24.).

⁽⁵⁾ Mišljenje Europskog odbora regija o Uredbi o zajedničkim odredbama (SL C 86, 7.3.2019., str. 41.).

Položaj lokalnih i regionalnih vlasti u europskom semestru i kohezijskoj politici

15. Odbor utvrđuje da, unatoč povezanosti europskog semestra i trenutnih kohezijskih programa, još uvijek ne postoji mehanizam na razini EU-a za strukturirano uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti u oblikovanje nacionalnih programa reformi i strategija ulaganja. Za izradu, provedbu i evaluaciju programa u okviru ESIF-a, kao i za sporazume o partnerstvu, postoji Europski kodeks ponašanja za partnerstvo. Prema tom Kodeksu ponašanja, lokalne i regionalne vlasti izravni su partneri Komisije i država članica u podijeljenom upravljanju kohezijskom politikom.

16. Odbor naglašava da se preporuke izdane u kontekstu europskog semestra prije svega odnose na područja politika u kojima EU i države članice imaju podijeljene nadležnosti te da EU može djelovati samo u svrhu pružanja potpore.

17. Odbor naglašava da bi sustavna uključenost lokalnih i regionalnih vlasti trebala postati okosnica europskog semestra. Žali zbog činjenice da se u Godišnjem pregledu rasta upućuje na uključenost socijalnih partnera i nacionalnih parlamenata, ali ne i lokalnih i regionalnih vlasti, kao 2018.

18. Odbor primjećuje da je to u suprotnosti s načelima supsidijarnosti (članak 5. stavak 3. Ugovora o Europskoj uniji i Protokol br. 2), višerazinskog upravljanja i partnerstva (vidjeti članak 6. o partnerstvu i višerazinskom upravljanju iz nacрта prijedloga uredbe o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te financijska pravila koja važe za njih i za Fond za azil i migracije, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za upravljanje granicama i vize COM (2018) 375), s obzirom na to da preporuke za pojedine zemlje u okviru kohezijske politike imaju izravan utjecaj na oblikovanje politika na lokalnoj i regionalnoj razini, a time postaju i obavezne na toj razini upravljanja u područjima politika u kojima lokalne i regionalne vlasti imaju zakonodavne ovlasti. To je također protivno načelima Europske povelje o lokalnoj samoupravi Vijeća Europe.

19. U vezi s time, Odbor ukazuje na Komunikaciju Komisije o supsidijarnosti od 23. listopada 2018. ⁽⁶⁾ u kojoj se, između ostalog, prepoznaje da se lokalne i regionalne vlasti razlikuju od drugih dionika s obzirom na to da one imaju vodeću ulogu u provedbi prava Unije te navodi da bi „u mnogim slučajevima tijekom zakonodavnog postupka države članice mogle više uzimati u obzir stajališta nacionalnih i regionalnih parlamenata te lokalnih i regionalnih tijela”.

20. Također upućuje na četvrtu preporuku Radne skupine Komisije za supsidijarnost, proporcionalnost i inicijativu „Činiti manje, ali učinkovitije”, u kojoj stoji da „države članice trebaju slijediti smjernice Europske komisije te u pripremi nacionalnih programa reformi kao i izradi i provedbi strukturnih reformi u okviru europskog semestra u suvisloj mjeri surađivati s lokalnim i regionalnim vlastima u svrhu poboljšanja preuzimanja odgovornosti i provedbe tih reformi” ⁽⁷⁾.

21. Odbor stoga naglašava da najbolji način za izbjegavanje povrede načela supsidijarnosti i osiguravanje učinkovite koordinacije politika predstavlja potpuno i strukturirano uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti u europski semestar, u skladu s načelima partnerstva i višerazinskog upravljanja. U tom kontekstu, izražava zabrinutost zbog činjenice da se u pregovorima u Vijeću o Uredbi o zajedničkim odredbama spominju mogućnost ublažavanja načela partnerstva i višerazinskog upravljanja je to može ugroziti djelotvornu koordinaciju između europskog semestra i kohezijske politike.

Prema preporukama za pojedine zemlje i novim kohezijskim programima 2021. –2027.

22. S obzirom na zahtjev koji je rumunjsko predsjedništvo EU-a uputilo Odboru za izradu mišljenja o stupnju fleksibilnosti regija u pogledu povezivanja kohezijskih programa i preporuka za pojedine zemlje te o načinima za bolje uključivanje regija u europski semestar, Odbor ističe sljedeće:

23. Odbor pozdravlja činjenicu da se u Godišnjem pregledu rasta (GPR) za 2019. pozornost pridaje regionalnoj dimenziji europske politike ulaganja, ali smatra da se to ne radi u dovoljnoj mjeri.

24. Odbor uviđa da izvješća za pojedine zemlje za 2019. po prvi puta sadržavaju ocjenu regionalnih razlika i „Smjernice za ulaganja financirana sredstvima iz kohezijske politike za razdoblje 2021. –2027.” (Prilog D) za svaku državu članicu, kojima se pokreće dijalog između Komisije i država članica o izradi programa kohezijske politike u razdoblju 2021. –2027.

⁽⁶⁾ COM (2018) 703 final.

⁽⁷⁾ Izvješće Radne skupine za supsidijarnost, proporcionalnost i inicijativu „Činiti manje, ali učinkovitije”: Aktivna supsidijarnost. Novi način rada (srpanj 2018.).

25. Odbor pozdravlja tvrdnju iz Godišnjeg pregleda rasta za 2019.: „Europi je potrebna dugoročna vizija”. Ističe da zajednički dugoročni ciljevi olakšavaju postizanje potrebnih kompromisa između ciljeva održivog rasta, kohezije, socijalne uključenosti, otpornosti i makroekonomske stabilnosti, što pak državama članicama omogućuje da postignu funkcionalnu i društveno prihvatljivu kombinaciju ulaganja i strukturnih reformi.

26. Europska komisija i države članice trebale bi stoga osigurati da sve razine vlasti budu uključene u pripremu izvješća za pojedine zemlje i preporuka za pojedine zemlje, i to posebice utvrđivanjem najprikladnije kombinacije ulaganja i reformi za njihove zemlje i regije kao i osmišljavanje relevantnih politika, pri čemu se u obzir uzimaju izvješća za pojedine zemlje.

27. U tom kontekstu, Odbor ponavlja svoje stajalište da bi u svrhu poboljšanja upravljanja europskim semestrom trebalo izraditi kodeks postupanja za uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti ⁽⁸⁾. Važno je da lokalne i regionalne vlasti budu priznate kao sudionici europskog semestra, kako bi se preporuke za pojedine zemlje putem dijaloga i horizontale koordinacije, gdje je to relevantno, pretočile u ulaganja u nove kohezijske programe.

28. Naglašava da je postupak oblikovanja novih kohezijskih programa već počeo s izvješćima o državama koja su objavljena 27. veljače 2019 ⁽⁹⁾, i koja služe kao podloga za preporuke za pojedine zemlje i nacionalne programe reformi te da je stoga krajnje vrijeme da se osigura službena uloga lokalnih i regionalnih vlasti u postupku oblikovanja politika u europskom semestru. U tu bi se svrhu postojeći Europski kodeks ponašanja za partnerstvo mogao proširiti na oblikovanje politika u okviru europskog semestra.

29. U pogledu jačanja uloge lokalnih i regionalnih vlasti u europskom semestru, Odbor podržava inicijative za prikupljanje i razmjenu dobrih primjera sudjelovanja lokalnih i regionalnih vlasti u programima nacionalnih reformi i investicijskim strategijama.

30. Ako se ne prizna službena uloga lokalnih i regionalnih vlasti u postupku oblikovanja politika u europskom semestru, postoji rizik od oblikovanja novih kohezijskih programa prema pristupu „odozgo prema dolje”, što bi moglo ograničiti slobodu izbora na lokalnoj i regionalnoj razini te uvelike smanjiti fleksibilnost. To bi moglo povećati nedostatak osjećaja odgovornosti u pogledu preporuka za pojedine zemlje i otežati uspješnu provedbu novih kohezijskih programa. To je u suprotnosti s namjerom Komisije da kohezijska politika postane usmjerenija na rezultate i da se poveća dodana vrijednost politike za EU i njegove države članice.

Bruxelles, 10. travnja 2019.

Predsjednik

Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁸⁾ Mišljenje Europskog odbora regija o „Boljem upravljanju europskim semestrom: kodeks postupanja za uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti” (SL C 306, 15.9.2017., str. 24.).

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/info/publications/2019-european-semester-country-reports_en

Mišljenje Europskog odbora regija – Provedba strategije EU-a za šume

(2019/C 275/02)

Glavni izvjestitelj: Ossi Martikainen (FI/ALDE), član Općinskog vijeća Lapinlahtija

Referentni dokument: Izvješće Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Napredak u provedbi strategije EU-a za šume „Nova strategija za šume: za šume i sektor koji se temelji na šumama”

COM(2018) 811 final

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. pozdravlja i prepoznaje potrebu za izvješćem Europske komisije o provedbi strategije za šume, koje je objavljeno 7. prosinca 2018. i zahvaljujući kojem Odbor smatra da je strategija za šume koristan alat za koordinaciju raznih politika. Odabir prioriteta područja strategije pokazao se uspješnim i općenito je ostvaren napredak u postizanju ciljeva. Međutim, još se više može postići daljnjim dosljednim djelovanjem u državama članicama, na regionalnoj i lokalnoj razini, kao i u kontekstu vanjskih odnosa;
2. kao i u svojem prethodnom mišljenju ⁽¹⁾, koje je u mnogim aspektima u skladu s procjenama Komisije, Odbor potiče Komisiju na daljnji razvoj dosljednosti područja politika i mjera povezanih sa šumama kako bi se bolje uzeo u obzir cijeli vrijednosni lanac, bioraznolikost i višestruke funkcije šuma. Važno je da se Stalni odbor za šumarstvo uključi u izradu politika koje se odnose na šume, uključujući one koje se na njih odnose neizravno;
3. poziva Komisiju da ispita jesu li trenutačno upravljanje pitanjima povezanim sa šumama i pristup tim pitanjima, kao i resursi u EU-u, primjereni i ažurirani te u kojoj mjeri oni imaju stvaran učinak na vrijednosni lanac s obzirom na sve veću važnost šuma, kako u kontekstu globalnih politika održivosti tako i za države članice i njihove regije;
4. imajući u vidu jasnu ekološku ulogu koja se pripisuje sektoru šumarstva, smatra da bi Komisija trebala predstaviti novu, ažuriranu strategiju za šume za razdoblje nakon 2020. s još snažnijom ulogom usmjeravanja, koja predviđa kultivirane šume kao zasebnu kategoriju i smatra strateškom potrebom za pošumljavanjem područja izloženih opasnosti od dezertifikacije. To bi među ostalim moglo iziskivati ponovnu procjenu načina dodjele proračuna i njegovih učinaka;
5. poziva Komisiju da osigura da države članice, regije i stručnjaci, istraživački instituti i organizacije u području šumarstva budu dovoljno zastupljeni u postupku izrade gore navedene strategije kako bi se postigli željeni rezultati i uključivost samog postupka;
6. u cilju ocjene provedbe strategije za šume, Odbor iznosi sljedeća stajališta o tim prioritetima iz izvješća Komisije koja se posebno odnose na mandat OR-a:
7. **Financije i administracija**
 - 7.1 lokalne i regionalne vlasti moraju biti u velikoj mjeri uključene u osmišljavanje i provedbu mjera u šumarskom sektoru koje predvodi i financira EU. Vlasnici šuma i subjekti odgovorni za gospodarenje šumama i administraciju, uključujući općine i regionalne vlade, igraju ključnu ulogu u jačanju održivog korištenja šuma i svoje jasne predanosti ruralnom stanovništvu i gospodarstvu;

(1) Mišljenje Europskog odbora regija – Preispitivanje strategije EU-a za šume sredinom provedbenog razdoblja (SL C 361, 5.10.2018., str. 5.).

7.2 lokalne i regionalne vlasti mogu igrati ulogu u jačanju dosljednosti i djelotvornosti mjera u šumarskom sektoru i djelovati kao poveznica u kontekstu u kojem privatno vlasništvo nad šumom postaje sve rjeđe, rascjepkano i sektorizirano u mnogim državama članicama kao posljedica strukturnih promjena u društvima. Potencijalne mjere koje bi lokalne i regionalne vlasti mogle razmotriti uključuju promicanje zajedničkih modela kao što su šumarski klasteri i udruge te razvijanje uloge proaktivnog šumara. Lokalne i regionalne vlasti stoga trebaju pružati potporu suradnji u šumarskom sektoru; trebala bi postojati javna potpora za studije izvedivosti, regionalna događanja i promidžbene aktivnosti kako bi se razvila višestruka dobra i usluge ekosustava koje pruža taj sektor;

7.3 šumarski sektor iziskuje odgovarajuća financijska sredstva u okviru ZPP-a, posebno sredstva za ruralni razvoj koja mnogi regionalni i lokalni dionici koriste za jačanje šumarstva u svojim regijama, kao i za poticanje održivog korištenja šuma. Budući da ZPP na nacionalnoj razini postaje fleksibilniji, šumarski sektor u mnogim regijama može imati još veću ulogu u mjerama ruralnog razvoja koja se, s druge strane, može smanjiti. To je važno za zapošljavanje u ruralnim područjima, regionalna gospodarstva i održivi razvoj. Stoga je to ključni trenutak za osiguravanje odgovarajućeg financiranja mjera za šumarstvo u okviru ZPP-a u području ruralnog razvoja. Kako bi se nacionalnim programima ZPP-a postigao utjecaj na klimu i okoliš, treba osigurati doprinos regionalnih i lokalnih vlasti, kao i suradnju među različitim razinama upravljanja. Informacije o mogućnostima financiranja za šumarski sektor također bi trebale biti dostupne na svim razinama vlasti kako bi se osiguralo potpuno i primjereno korištenje tih mogućnosti;

7.4 OR ističe da mnoge države članice EU-a imaju veoma lošu mrežu šumskih cesta i u tom smislu ističe potrebu za financiranjem europske studije o evaluaciji mreže šumskih cesta;

7.5 šumarski sektor također nudi znatan potencijal za korištenje sredstava u okviru istraživačkih i inovacijskih programa EU-a, kao i prijašnjih alata koji se uglavnom odnose na ZPP; osim ZPP-a, šumarski sektor također mora biti u stanju iskoristiti posebne resurse u okviru programa Obzor i LIFE+, Erasmus+ te strukturnih fondova i Fonda solidarnosti;

8. Lokalna i regionalna gospodarstva, zeleno gospodarstvo, zapošljavanje

8.1 šume imaju ključnu ulogu u razvoju biogospodarstva i bioraznolikosti Europe i njezinih regija te u prijelazu na niskougljično, zeleno gospodarstvo. Lokalne i regionalne vlasti mogle bi doprinijeti, među ostalim, regionalnim planovima održivog razvoja, strategijama za biogospodarstvo, obrazovanju, ekološki održivoj izgradnji, sekvencijama ugljika u drvnim proizvodima s dugim životnim vijekom, upotrebi energije iz obnovljivih izvora i promicanju poduzetništva MSP-ova u sektoru šumarstva. U tom bi sektoru, tamo gdje je to prikladno, trebalo osnovati skupine za regionalnu suradnju koje bi, pored šumarskih poduzeća, vlasnika šuma te regionalnih i lokalnih vlada, uključivale općine i regionalne vlasti, regionalne akademije, sveučilišta i nevladine organizacije te privatna poduzeća u sektorima u kojima se upotrebljavaju šumarske sirovine i proizvodi;

8.2 mnoga europska ruralna područja suočena su s depopulacijom i gubitkom radnih mjesta. Prijelaz na šumarske proizvode, primjerice u građevinarstvu i proizvodnji energije, doveo bi do stvaranja radnih mjesta i prihoda od poreza i u rijetko naseljenim regijama. Isto vrijedi i za zeleno gospodarstvo u širem smislu u okviru kojeg šume također predstavljaju važan čimbenik za turizam, bioraznolikost, rekreaciju i dobrobit građana. Kao treći najveći poslodavac u Europskoj uniji (s više od 3,5 milijuna radnih mjesta), šumarski sektor znatno utječe na socijalnu i teritorijalnu konvergenciju Europe. Strategijom za šume mora se također omogućiti razvoj svih šumarskih proizvoda i usluga ekosustava kako bi se dao nov poticaj i potpora gospodarstvu;

8.3 očekivano povećanje potražnje za drvom i biomasom mora pratiti održivo gospodarenje šumama, koje za javne šume može certificirati šumarska uprava odnosno privatni mehanizmi za certificiranje u slučaju privatnih šuma;

8.4 potrebna je suradnja na različitim administrativnim razinama: dobre prakse i rezultati na regionalnoj razini trebali bi utjecati na način na koji EU i države članice dodjeljuju sredstva za promicanje inovacija i tehnologije u šumarskom sektoru i povezivanje različitih načina korištenja šuma. Tako bi također mogli nastati funkcionalni i pristupačniji financijski instrumenti za regije u cilju razvoja šumarskog sektora. Nove, dobro usmjerene mjere potrebne su u šumarskom sektoru kako bi se postigao cilj ugljično neutralne Europe do 2050. Zadaće i ovlasti lokalnih i regionalnih vlasti razlikuju se među državama članicama, no svugdje treba težiti sveobuhvatnom i dosljednom strateškom pristupu koji objedinjuje zajedničke ciljeve i potrebe različitih razina s obzirom na pitanja koja uključuju infrastrukturu, informacijske sustave i razmjenu informacija, ali i zadaće vlasti poput izdavanja dozvola i nadzora. Sve države članice i gospodarski sektori trebali bi doprinijeti postizanju ciljeva smanjenja emisija CO₂, pri čemu u obzir treba uzeti ravnotežu između pravednosti i solidarnosti;

8.5 smatra da poboljšana komunikacija o važnosti održivog gospodarenja šumskim područjima – uz mogućnost proširenja, provedbe i koordinacije informativnih kampanja o višenamjenskoj naravi šuma i brojnim gospodarskim, socijalnim i okolišnim koristima koje proizlaze iz gospodarenja šumama – postaje zajednička potreba svih institucionalnih razina EU-a;

9. **Biološka raznolikost, klimatske promjene, zdravlje šuma**

9.1 OR naglašava ključnu važnost promicanja pravilnog gospodarenja šumama i integriranja poljoprivredne i šumarske politike s politikama upravljanja hidrogeološkim i klimatskim rizicima;

9.2 OR prima na znanje napomenu Komisije da, kad je riječ o biološkoj raznolikosti, željeni napredak nije ostvaren unatoč velikim naporima za očuvanje različitih vrsta šuma i staništa, uključujući putem mreže Natura 2000 te Direktive o pticama i Direktive o staništima. Komisija bi trebala pružiti podrobniju procjenu o tome gdje su rezultati ostvareni, koji su instrumenti potrebni za postizanje pozitivnih pomaka i jesu li mjere uravnotežene s obzirom na raširenost odnosno rijetkost šumskih staništa u cijelom EU-u, s posebnim naglaskom na regijama u kojima je koncentrirano najveće bogatstvo vrsta, kao što su najudaljenije regije. Trebalo bi financirati istraživanja o sveobuhvatnoj procjeni stanja šuma i njihovih usluga ekosustava, posebno u novim državama članicama. Svrha toga je očuvati i konsolidirati prirodnu baštinu velike ekološke vrijednosti razvijanjem postojećih ekoloških mreža;

9.3 šume imaju ključnu ulogu u borbi protiv klimatskih promjena zahvaljujući sekvestraciji, skladištenju i zamjeni emisija CO₂. Klimatski učinci trebaju postati međusektorska tema na području održivog šumarstva u okviru koje se na sveobuhvatan način razmatraju mogućnosti koje nude šume: kako se fosilni građevinski materijali, fosilna goriva i povezani proizvodi mogu zamijeniti; kako gospodarenje šumama utječe na sekvestraciju ugljika; i, u skladu s tim, kako potaknuti/nagraditi vlasnike koji održivo gospodare šumama u odnosu na one koji to ne čine; koje opasnosti klimatske promjene predstavljaju za šume; kako se može osigurati potencijal uzgoja autohtonih lokalnih vrsta drveća i u kojem se opsegu kao kompenzacija mogu upotrebljavati vrste drveća koje nisu lokalne itd.;

9.4 OR poziva Europsku komisiju da regije i lokalne vlasti u potpunosti uključe u provedbu Uredbe o raspodjeli tereta ⁽²⁾ i Uredbe o korištenju zemljišta, prenamjeni korištenja zemljišta i šumarstvu (LULUCF) ⁽³⁾, kojima se utvrđuju ciljevi smanjenja emisija za 2030. i razvijaju konkretne inicijative za njihovo ostvarenje;

9.5 zbog klimatskih promjena i gubitka šumske raznolikosti velika šumska područja mogu biti izložena požarima, olujama, bolestima i šteti uzrokovanoj nametnicima. Za takve se situacije u okviru upravnih odluka uvijek moraju uzeti u obzir alternativni rizici od nedjelovanja. Za to se treba pripremiti ažuriranjem zakonodavstva kako bi se poduprlo uređenje šuma i spriječila ta vrsta štete, kao i financiranjem koje bi se moglo namijeniti sprečavanju štete, upravljanju kriznim situacijama i razorenim područjima, promicanju obnove i pošumljavanja te kompenziranju gospodarskih problema s kojima se suočavaju velike regije pogođene katastrofom. S obzirom na to potrebno je na regionalnoj razini financirati karte opasnosti od potencijalnih rizika. Aktivno gospodarenje šumama može poslužiti kao korisno sredstvo prevencije i ranog upozoravanja u poboljšanju zdravlja šuma;

9.6 javnosti bi trebalo bolje objasniti važnost prirodnog kapitala šuma i usluga ekosustava koje šume pružaju društvu, a gdje je to moguće trebalo bi ojačati veze između lokalnih zajednica i šuma, bez obzira na to jesu li one u njihovu vlasništvu ili ne;

9.7 ističe primarnu važnost mjera odozdo prema gore u području upravljanja rizikom od katastrofa, kao i instrumenata EU-a kojima se one nadopunjuju ako katastrofa premaši mogućnost države članice da na nju odgovori. Popis instrumenata EU-a koji su osobito korisni kada je riječ o olujama i požarima uključuje Mehanizam Unije za civilnu zaštitu, Fond solidarnosti EU-a i pilot-projekte koje financira Europska komisija, čiji je cilj uklanjanje administrativnih i pravnih prepreka za upravljanje rizicima od katastrofa u prekograničnim područjima;

9.8 hitno je potreban akcijski plan EU-a o krčenju i propadanju šuma, u skladu sa zahtjevom Europskog parlamenta i ključnih dionika, kako bi se dodatno ocijenio utjecaj potrošnje proizvoda i sirovina u EU-u na okoliš koja vjerojatno doprinosi krčenju i propadanju šuma izvan EU-a. Stoga OR traži od nove Europske komisije da taj zahtjev uvrsti među svoje političke prioritete;

⁽²⁾ Uredba (EU) 2018/842 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o obvezujućem godišnjem smanjenju emisija stakleničkih plinova u državama članicama od 2021. do 2030. kojim se doprinosi mjerama u području klime za ispunjenje obveza u okviru Pariškog sporazuma i izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 (SL L 156, 19.6.2018., str. 26.).

⁽³⁾ Uredba (EU) 2018/841 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o uključivanju emisija i uklanjanja stakleničkih plinova iz korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva u okviru za klimatsku i energetska politiku do 2030. te o izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 i Odluke br. 529/2013/EU (SL L 156, 19.6.2018., str. 1.).

10. Međunarodna i međuregionalna suradnja u šumarskom sektoru

10.1 važno je da EU nastavi sa svojim radom kako bi osigurao suradnju i temelj za postizanje sporazuma – u cijeloj Europi i diljem svijeta – o šumarskom sektoru i trgovini šumarskim proizvodima te ojačao načela održivog šumarstva u svojem susjedstvu, gospodarske vanjske odnose i razvojnu politiku. *Forest Europe*, certificiranje šuma, strateški plan UN-a za šume za 2030. i globalni ciljevi koji se odnose na šume primjeri su mogućih područja utjecaja;

10.2 mnoga od važnih europskih šumskih područja ograničena su na vanjske granice EU-a, a vrste šuma, gospodarstvo koje se temelji na šumama i opasnosti za šume često prelaze okvire tih granica. Važno je da regionalne i lokalne vlasti u pograničnim regijama budu u mogućnosti učinkovitije koristiti programe vanjskih odnosa EU-a u šumarskom sektoru;

10.3 predstavnici regionalnih i lokalnih vlasti moraju biti izravno uključeni u pripremu, provedbu i praćenje međunarodnih obveza EU-a u šumarskom sektoru te je potrebno uspostaviti trajne postupke kako bi se taj cilj ostvario u praksi;

10.4 ključno je poticati nacionalnu i regionalnu suradnju u EU-u kako bi se olakšala razmjena vještina i povećala konkurentnost regija. Osim toga, snažnije mreže poboljšale bi spremnost za pružanje potpore kad je riječ o borbi protiv elementarnih nepogoda kao što su šumski požari, oluje, suše i poplave;

11. Obrazovanje i komunikacija

11.1 postoji potreba za promicanjem potražnje društva čime bi se opravdala i poduprla aktivna uloga šuma u pogledu klimatskih i gospodarskih izazova s kojima se suočavamo;

11.2 to se može postići samo ulaganjem iznimnih napora u komunikacijske i obrazovne kampanje o ulozi šumarskog sektora u ublažavanju klimatskih promjena i prijelazu na biogospodarstvo utemeljeno na prirodnim resursima. Navedene kampanje provodile bi se na nacionalnoj i međunarodnoj razini, ali i na lokalnoj i regionalnoj razini koja je najbliža građanima;

11.3 mjere informiranja i obrazovanja trebale bi prvenstveno biti usmjerene na prevladavanje dviju postojećih kognitivnih prepreka: 1) pretvaranje negativne predodžbe o iskorištavanju drva u prepoznavanje šumarstva kao održivog sustava upravljanja zasnovanog na znanosti; i 2) uklanjanje proturječnosti između očuvanja i upravljanja kroz koncept održivog gospodarenja šumama koji ih može učiniti kompatibilnima;

11.4 šumarski stručnjaci sa znanjem iz šumarstva i održivog upravljanja moraju sudjelovati u aktivnostima timova za komunikaciju i obrazovanje.

Bruxelles, 11. travnja 2019.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Karl-Heinz LAMBERTZ

ISSN 1977-1088 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-060X (tiskano izdanje)

Ured za publikacije Europske unije
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR